

nieuwsbrief

vol energie

nr. 02|10

een uitgave van BuildDesk

Inhoud

10 ^e bewonerscampagne in 2010	2
Onderzoek naar proces van energietransitie	2
Smart Grid voor Geerpark	3
Woonveste kiest passiefhuis	3
Dalende koopkracht door snel stijgende energierekening	4
Klimaatakkoord Waterschappen	4
Samenwerken tussen gemeenten en woningcorporaties	5
Logische vragen vragen om een helder antwoord	6

Energie van de toekomst

Onlangs hebben ruim 44.000 Nederlandse burgers de handtekeningenactie 'Nederland krijgt nieuwe Energie' gesteund. Deze actie is een initiatief van het Duurzaamheids Overleg Politieke Partijen (DOPP); een samenwerkingsverband van zeven partijcommissies. De vraag naar duurzame energie in de maatschappij leeft en dit toont aan dat de energietransitie langzaam maar zeker op gang begint te komen.

Belang van Energietransitie

Het belang van energietransitie is duidelijk: fossiele brandstoffen raken op, traditionele energiebedrijven komen in buitenlandse handen wat ons afhankelijk maakt van buitenlandse politiek, overheden krijgen te maken met bezuinigingen, en bewoners kunnen een forse stijging van de woonlasten verwachten

door toenemende energiekosten.

Gewoon doen!

Redenen genoeg voor een versnelde overgang naar duurzame energie. Het verleden toont aan dat zo'n overgang snel kan gaan. Na de ontdekking van de gasbel in Slochteren in 1959, is onze energievoorziening in hoog tempo getransformeerd. De mijnen werden gesloten, de kolenkachels vervangen door CV-ketels en gasleidingen aangelegd naar alle woningen. En nu? De technieken om duurzame energie op te wekken zijn er. Ook zijn er genoeg gangbare oplossingen om efficiënter met energie om

te gaan. We moeten het alleen nog op grote schaal doen!

In deze nieuwsbrief leest u hoe BuildDesk met haar projecten bijdraagt aan energietransitie. Bijvoorbeeld door aandacht te vragen voor het thema 'energie & armoede' en door het uitvoeren van bewonerscampagnes. Maar ook door onderzoek naar de realisatie van duurzame energie in gebiedsontwikkeling, het begeleiden van de samenwerking tussen corporaties en gemeenten en onze advisering bij de ontwikkeling van passiefhuizen. Energietransitie: BuildDesk kan u helpen. Gewoon doen!

10^e bewonerscampagne in 2010!

Technische ontwikkelingen, stimulerend beleid en goede financiële randvoorwaarden zijn van groot belang voor energiebesparing. Maar het gedrag van de gebruiker bepaalt of er daadwerkelijk energiebesparing plaatsvindt. Communicatie met bewoners en gebruikers is daarom essentieel!

BuildDesk organiseert al vele jaren succesvolle en enthousiasmerende bewonerscampagnes. Wij zijn in ruim 40 gemeenten actief betrokken (geweest) bij campagnes gericht op energiezuinig gedrag en/of het nemen van energiebesparende maatregelen. Hiermee heeft BuildDesk

een schat aan ervaring opgebouwd.

Lopende campagnes

- **Energiekloket stadsregio Rotterdam:** gericht op maatregelen en energiezuinig gedrag;
- **10 voor Energie!** Milieu & Afvalregio Breda: energiezuinig gedrag;

- **Wijkaanpak Noord-Oostpolder:** huiseigenaren nemen energiebesparende maatregelen;
- **Lochem: energiebesparing in monumenten van particuliere eigenaren** – 40% doet mee!;
- **Venray: opbouw bedrijfennetwerk en energieteam.**

Lees verder op

www.buiddesk.nl

Meer weten?

carina.dijkhuis@buiddesk.com

Onderzoek naar proces van energietransitie

Gebiedsontwikkeling, zo is inmiddels gebleken, is geen eenvoudige opgave. Laat staan als ook nog eens hoge ambities zijn gesteld voor energie en andere duurzaamheidsonderwerpen.

BuildDesk ontwikkelt binnen het door Agentschap NL gesubsidieerde onderzoek 'Transitie in Energie en Proces voor een Duurzame Gebiedsontwikkeling' met acht andere partijen handvatten waarmee betrokkenen binnen gebiedsontwikkeling aan de slag kunnen. De

kracht van het project ligt in de afstemming tussen techniek en proces. Een mooi technisch concept bedenken is één ding, het realiseren een ander. Eén van de ontwikkelde handvatten is een model met zes sturingsvormen. Per situatie en fase is te bepalen welke sturings-

vorm het beste past. Het model geeft vervolgens aan waar op te letten om zo de kans van slagen van het project te vergroten.

Lees het volledige artikel op

onze website: www.buiddesk.nl

Meer weten? Neem contact op

met [Chantal Tiekstra](mailto:Chantal.Tiekstra@buiddesk.com),

chantal.tiekstra@buiddesk.com

Werken aan energie-efficiëntie en duurzaamheid betreft een breed werkveld.

Een greep uit onze recente projecten:

Routekaart naar energie-neutraliteit voor onder andere het Zuid-Hollandse eiland Goeree-Overflakkee, gemeente Middelburg, gemeente Ermelo en gemeente Hoorn.

Handboek Kwaliteitsborging Duurzaam Bouwen voor de gemeente Delft.

Begeleiding Europese aanbesteding duurzame verwerking groenafval voor de Drechtsteden-gemeenten.

Haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden voor lange termijn stabiele woonlasten in corporatiewoningen door vergaande energiebesparing en het toepassen van duurzame energiebronnen, in opdracht van Agentschap NL.

Monitoring proefwoningen in het kader van het hybride warmtenet Waalsprong voor gemeente Nijmegen.

Ontwikkeling van Woning-labelingssoftware voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Vertaling ontwikkelde methode Cradle-to-Cradle naar landelijke handreiking, in opdracht van Agentschap NL. >>

build⁷desk[®]

Smart Grid voor Geerpark

Integraal werken en over je eigen grenzen heen kijken, dat is hoe de gemeente Heusden, Woningcorporatie Woonveste, Provincie Noord-Brabant en een netbeheerder een Smart Grid willen realiseren in duurzame wijk en Excellent gebied Geerpark. Een aanpak die tot nu toe lijkt te werken.

De partijen hebben dan ook het streven om de realisatie van een Smart Grid in Geerpark te doen slagen: "De erkenning iets anders van elkaar te verlangen dan in een standaard bouwtraject, maakt een goede inbedding van een concept als Smart Grid mogelijk", aldus Jeroen Kroonen van

de provincie Noord-Brabant. Een zo ambitieus project vergt bovendien een houding van over grenzen kijken en integraal werken. "Alle partijen binnen dit project zijn hiertoe in staat." Daarbij moet je volgens projectleider Oscar van Limburg open staan voor elkaars belangen en

deze ook accepteren: "Dat is in het begin even lastig, maar het heeft geresulteerd in een goede basis. Iedereen kan zeggen dat het resultaat tot nu toe ook is wat we willen hebben. Het is goed om hierbij een partij te hebben die zowel de inhoud als de kennis en ervaring heeft om dit soort trajecten te faciliteren. BuildDesk kan dat."

Het gehele interview kunt u nalezen op www.builddesk.nl. Ook vindt u hier meer informatie over Smart Grids.

Artistimpression van de passiefhuizen

Woonveste kiest voor passiefhuis

'Betaalbare woonlasten' zijn de sleutelwoorden voor Woonveste om te kiezen voor passiefhuis aldus Jürgen Dekkers, teamleider onderhoud.

Woonveste gaat twee keer 16 appartementen renoveren volgens de zeer energiezuinige passiefhuis standaard. Zij heeft deze projecten de werktitel 'Bewijswoningen' meegegeven. "Iedereen roept altijd maar dat het ingewikkeld is in de bouw, de klant er niet om vraagt en dat het te

duur is", vertelt Dekkers. "Door nu deze projecten daadwerkelijk uit te voeren gaan we in de praktijk bekijken of deze argumenten valide of slechts vooroordelen zijn."

BuildDesk heeft als specialist in passiefhuis alle berekeningen gemaakt met

de speciale PHPP-software. De samenwerking is vanuit alle partijen goed bevallen. Zelfs zo goed dat het volgende project – dit keer nieuwbouw – ondertussen in voorbereiding is!

Lees op www.builddesk.nl het volledige artikel of neem contact op met Arjen Meijer, arjen.meijer@builddesk.com

>> *vervolg pagina 2*

Projectmanagement Lokaal Duurzaam Energie Bedrijf voor bedrijventerrein Hessenpoort-Zuid in Zwolle, ism. adviesbureau Metrum.

Conferentie energiebesparing in de bestaande bouw – voor corporaties en gemeenten, in opdracht van oa. regio Alkmaar en Milieudienst Westfriesland.

Deelname aan Expertteam Dutch Green Building Council mbt de ontwikkeling van BREEAM.

Businessmodel zelfvoorzienend en energieneutraal Keukenhof.

Marktonderzoek naar het energiebesparingspotentieel, de huidige en verwachte omzet en drempels in de markt voor ESCO's in de utiliteitsbouw, in opdracht van Agentschap NL.

Koppeling energieverbetering aan Meerjaren Onderhoudsplan bij Wonen Limburg.

Projectmanagement energielabels voor Brabant Wonen.

Onderzoek Financieel en Maatschappelijk Rendement van energie-investeringen bij Woningcorporatie Maasdelta Groep.

Dalende koopkracht door snel stijgende energierekening

Er zijn in Nederland ruim 1 miljoen huishoudens met een netto jaarinkomen van minder dan € 14.000,-. Daarvan woont een aanzienlijk deel in slecht geïsoleerde woningen. Vaak betalen zij al een energierekening die hoger is dan de netto huur- of hypotheeklast. Deze stijgende energielasten worden nu dikwijls gecompenseerd door gemeentelijke toeslagen uit de pot armoedebestrijding.

Een duidelijk geval van dweilen met de kraan open. Veel beter kan de gemeente een deel van deze miljoenen euro's steken in een actie 'Energieneutrale woningen voor de laagste inkomens'. In plaats van een dramatische achteruitgang in koopkracht in de komende jaren, betekent dat een stevige stabilisatie

van koopkracht. Geen enkele andere eenmalige maatregel heeft zo'n structureel effect.

Daarom koppelt BuildDesk energiebesparing en armoedebestrijding. Voor gemeenten en corporaties analyseren wij de ernst en omvang van deze problematiek op gemeentelijk of

wijkniveau. We organiseren workshops rond dit onderwerp voor alle stakeholders als start voor een gezamenlijke aanpak van het probleem. BuildDesk adviseert op bouwfysisch, energietechnisch en financieel gebied en op het gebied van bewonerscommunicatie. Ons model 'Financieel- en Maatschap-

pelijk Rendement van energie-investeringen', de 'Besparingspotentieelscan' en onze op maat gemaakte bewonerscampagnes zijn goede hulpmiddelen daarbij.

Meer weten? Neem contact op met Marjo Kroese, marjo.kroese@builddesk.com

Klimaatakkoord Waterschappen

De Nederlandse Waterschappen hebben op 12 april 2010 een Klimaatakkoord gesloten met het Rijk. De ambities zijn fors: 30% energie besparen tussen 2005 en 2020, 40% duurzame energie in 2010 en 100% duurzaam inkopen in 2015.

BuildDesk heeft de laatste jaren ruim 100 gemeenten begeleid bij het realiseren van hún klimaatafspraken met het Rijk. De instrumenten die we daarvoor ontwikkeld en ingezet hebben, zijn óók in te zetten bij Waterschappen. Zoals de 'Routekaart naar CO₂-neutraliteit', het 'Programma van Eisen voor energieneutrale nieuwbouw' of de 'Inzet van hout- en snoeiafval voor energieopwekking via een aanbesteding'.

BuildDesk kan Waterschappen met deze, en andere, advisering op voorsprong zetten bij het verwezenlijken van ambities.

Meer weten? Neem contact op met Theo Voskuilen, theo.voskuilen@builddesk.com

Niet nieuw – wel noodzakelijk!

Samenwerken tussen gemeenten en woningcorporaties

Een belangrijk deel van de energiebesparing in Nederland moet gerealiseerd worden in de (bestaande) bouw, en in het bijzonder in de sociale huursector.

Traditioneel maken veel gemeenten en corporaties afspraken over de volkhuusvestelijke opgave binnen de gemeentegrenzen. In deze afspraken gaat het doorgaans over een bepaald aantal woningen beneden de onderste huurgrens. Het doel is natuurlijk dat er betaalbare huisvesting beschikbaar is. Betaalbaarheid wordt echter al lang niet meer bepaald door de huurstelling alleen. De totale woonlasten (huur en energiekosten) bepalen immers of een woning wel of niet betaalbaar is voor de beoogde doelgroep. Gemeenten en corporaties hebben hier dus een gezamenlijk doel.

BuildDesk begeleidt gemeenten en corporaties, liefst gezamenlijk, in het bereiken van prestatieafspraken. In de praktijk zien we dat kansen voor energiebesparing blijven liggen, omdat de corporatie en de gemeente inzicht missen, gebruik maken van verschillende termen – zoals ‘huurgrenzen’ versus ‘woonlasten’ –, of beperkt inzicht hebben in de werkelijke financiële mogelijkheden. BuildDesk is thuis in zowel de gemeentelijke (klimaat)praktijk als in de praktijk van de corporaties, spreekt dus beider ‘talen’. We ondersteunen de gesprekken over ambities en mogelijkheden met onze inhoudelijke en proceskennis, en met praktijkvoorbeelden. Wij beschikken tevens over rekenmodellen waarmee wij voor u het besparingspotentieel en het financiële en maatschappelijk rendement kunnen doorrekenen.

*Meer weten? Neem contact op met Arjen Meijer,
arjen.meijer@builddesk.com*

Antwoordkaart

Ik wil graag de volgende productsheets ontvangen:

- Financieel- en Maatschappelijk Rendement energie-investeringen
- Routekaart klimaatneutrale gemeenten
- Potentieelscan energiebesparing bestaande woningen
- Prestatieafspraken tussen corporaties en gemeenten

Naam:

Organisatie:

Adres:

Postcode:

Plaats:

E-mail:

Neem contact met mij op:

Tel:

Colofon

Redactie: *Jeroen Vanson, Hanneke Manders en Rob Vogelzang*

Eindredactie: *Anne Romeijn*

Beeld: *Beeldbank BuildDesk, Sebas Veldhuisen*

Vormgeving: *Doeft merk en communicatie, Zaltbommel*

Logische vragen vragen om een helder antwoord

BuildDesk Benelux is onderdeel van een internationale adviesgroep gericht op energie-efficiëntie en duurzaamheid in gebouw en omgeving. Wij werken aan de totstandkoming van klimaat- en milieubeleid, duurzame gebiedsontwikkeling en prettig leefbare en energie-efficiënte gebouwen. Dat doen we door kennis, ervaring en mensen met elkaar te verbinden. Onze aanpak is breed en interdisciplinair: van beleid naar ontwerp en vervolgens ook de uitvoering.

Wij verrichten ons advies- en onderzoekswerk voor opdrachtgevers zoals (Europese) overheden, professionele vastgoedbeheerders, zoals veel woningcorporaties, bouwpartijen, waaronder ontwikkelaars en architecten, en aan bedrijven in de energiesector. Vanuit deze gevarieerde klantengroep krijgen wij opdrachten die ons dwingen om vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken te bekijken. Zo kunnen de inzichten die we verkrijgen uit het onderzoek voor woningcorporaties van waarde zijn voor het beleid dat we ontwikkelen voor een provincie. Daarnaast ontwikkelt BuildDesk (software-)instrumenten om onze adviesdiensten te onderbouwen met betrouw-

baar cijfermateriaal en analyses.

Nieuw

Bezoek ons geheel vernieuwde website. Meld u daar meteen aan voor onze periodieke digitale nieuwsbrief. En volg @BuildDesk vanaf nu ook op Twitter!

BuildDesk op de agenda

10 november Workshop over Lokaal Duurzaam

Energie Bedrijf door Jeroen Roos op congres CO₂ neutrale stad. Meer informatie: www.co2neutralestad.nl

17 november Stand op kennismarkt

van het klimaatcongres Duurzame Overheden van Agentschap NL. Meer informatie: www.klimaatcongres2010.nl

9 december Rondetafelbijeenkomst

'Integraal Corporatiebeleid Energie-reductie' ism Companen.

BuildDesk neemt deel aan de Expertgroep Trias Energetica van EPG Netwerk, is participant van het congres 'De CO₂ neutrale stad' van Duurzaam Gebouwd en is partner van het Dutch Green Building Council.

BuildDesk Delft
Tel. 015 - 215 02 15
Oude Delft 49
Postbus 2960
2601 CZ Delft

BuildDesk Arnhem
Tel. 026 - 353 72 72
Gele Rijders Plein 11-2
Postbus 694
6800 AR Arnhem

info@builddesk.nl
www.builddesk.nl
[twitter.com/@BuildDesk](https://twitter.com/BuildDesk)

build⁷desk®